

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Työpaja 2: Rakenneuudistuksen alueellinen valmistelu

Antti Kuopila, Pilvi Rantanen ja Krista Björkroth
STM

Sote-uudistus

Rakennemuutostuksen alueellinen valmistelu -työpaja

Työpajan 3 keskeisintä nostoa / poimintaa:

1. *Rahoitus ja resurssit*: Rahoituksen ja resurssien turvaaminen / varmistaminen tuleville vuosille mahdollisimman hyvissä ajoin.
2. *Viestintä ja yhteistyö*: Viestintä, yhteistyön rakentaminen ja vahvistaminen sekä eri toimijoiden (niin poliittisten päättäjien kuin myös sidosryhmien) sitouttaminen tärkeää alueellisen valmistelun toteutumisen kannalta.
3. *Jatkon selkeys ja aiempien aineistojen hyödyntäminen*: Jatkoa varten tulee luoda selkeät/konkreettiset suunnitelmat päämäärät (mm. tiekartat) ja hyödyntää edellisen vaalikauden valmistelussa syntyneitä aineistoja mahdollisuuksien mukaan mahdollisimman paljon.

Mitä uhkia on, että alueellista valmistelua tehdään rakenneuudistushankkeiden kautta?

- Epävarmuus uudistuksen etenemisestä / toteutumisesta ja aikataulusta sekä sen jälkeisistä seurauksista
 - Mm. sitouttaminen sekä resurssien kiinnittäminen hankalaa --> Mahdollisuus, että jää irralliseksi olemassa olevista organisaatioista
- Hankaluus yhteensovittaa ns. esivalmistelun esivalmistelua ja nykyisen yhteisen tekemisen vahvistamista
- Jatkuvuuden turvaaminen hankkeiden jälkeen
- Hankkeen suuret tavoitteet ja lyhyt toteutusaika
- Rahoituksen käyttämisen esteet investointeihin
- Omarahoitusosuuden vaatiminen

Miten uhkia voidaan heikentää?

- Tiivis yhteistyö ja valmistelu kaikilla tasoilla, myös poliittiset päättäjät mukana
- Monipuolinen vuoropuhelu, hyvä ja selkeä viestintä ja huomion kiinnittäminen osallisuuteen
- Hallitun kokonaiskuvan luominen ja kyky muokata suunnitelmia tilanteen etenemisen myötä
- Omarahoitusosuuden poistaminen ja hankehallinnon keventäminen
- Tiivis valmistelu yhdessä sote-keskus -ohjelman hanketyön kanssa kansallisesti sekä alueellisesti
- Yhteiset foorumit myös muiden asiaan liittyvien kansallisten hankkeiden kanssa kuten VM: Tiedon hyödyntäminen
- Tekemisen ja tulosten näkyväksi tekeminen, sisällön ja rakenteiden tiivis yhteys

Mitä mahdollisuuksia on, että alueellista valmistelua tehdään rakenneuudistushankkeiden kautta?

- Kaikkien osallistaminen yhteiseen tekemiseen ja valmisteluun
- Yhteistyön rakentaminen
- Eteneminen vähitellen ja valmistautuminen tulevaan
- Sisällöllinen tekeminen ja yhteiset toimintamallit/ratkaisut, jonka myötä valmistelua saadaan kytkettyä laajempaan kontekstiin (mm. tiedolla johtaminen, digiratkaisut)
 - Mahdollistaa myös sen, että voidaan viedä eteenpäin alueelta aidosti nousevia muutos- ja kehittämistarpeita, joiden tulokset hyödynnettävissä kaikissa tulevaisuuden skenaarioissa
- Opitaan ja oivalletaan uusia tapoja tuottaa palveluita

Miten mahdollisuuksia voidaan vahvistaa?

- Jäntevä hanketyö, tulokset säilyvät uudistuksen toteutumisesta riippumatta
- Hyvä viestintä (eritasoista) ja muutosjohtamisen jämäkkyys ja selkeys kaikilla tasoilla
- Alueiden välisen yhteistyön koordinointi myös osa-alueiden hanketasolla ja sekä myös verkostotilaisuudet
- Yhteistyö Tulevaisuuden sote-keskus –ohjelman hankkeen kanssa
- Avoimuus, läpinäkyvyys ja luottamuksen rakentaminen
- Yksi yhteinen tahtotila ja visio
- Kytkemällä/sitouttamalla poliittinen päätöksenteko mukaan
- Yhteisten tiekarttojen ym. suunnitelmien laadinta
- Rakenneuudistuksessa olevan digirahoituksen käytettävyys investointien harmonisointiin osana kehittyvää tulevaisuuden sotea

Mitä asioita alueilla priorisoidaan alueellisessa valmistelussa hallituksen esityksen jälkeen (12/20-09/21)?

- Jatketaan nyt aloitettuja toimenpiteitä ja tarkennetaan toimintasuunnitelmia lausuntojen sekä HE:n pohjalta.
- Ennakointi tulevasta, järjestämisvastuun merkityksen kirkastaminen ja valmiuden nostaminen
- Henkilöstö-, sopimus- ja omaisuus siirtojen valmistelut yms. mallit hyödyntäen edellisen valmistelun hyviä käytänteitä
- Tietohallinnon ratkaisut ja digitalisaation eteneminen
- Palvelustrategiatyön pohjustus ja sisältö vaiheittain
- Väliaikaishallinnon organisointiin liittyvä suunnittelu ja päätökset sekä hankerahoituksen valmistelu
- Selkeä sote-palvelujen järjestämisen prosessi määritely ja sen osat kuvattu
- Arvioidaan palvelujen tarpeesta aiheutuvia muutostarpeita sisällöllisen kehittämisen näkökulmasta (esim. iäkkäiden palvelurakenne, mielenterveysstrategia, LAPE-strategia)
- Järjestäjän organisointi ja rakenteet määritely
- Maakuntastrategian ja maakunnan hallintosäännön valmistelu käynnistetty
- Kuntarajapinnat selvitetty
- Ennakoidaan tilanne, jossa kunnat vetäytyvät omarahoitusosuudesta vaten aloittaessa

Mitä asioita tulee huomioida väliaikaishallinnon aloittaessa suhteessa rakenneuudistuksen toteutukseen (09-12/21)?

- Rahoituksen ja resurssien sekä osaamisen varmistaminen hyvissä ajoin myös v. 2021 jälkeen, jotta varmistetaan saumaton valmistelutyö
- Muutostalustusten realistinen arviointi ja niihin varautuminen (mm. palkkojen harmonisointi ja ICT-kulut)
- Roolien selkeyttäminen ja vastuiden määrittely
- Omaan juridisena yksikkönään toiminnan varmistaminen mm. tukipalvelut
- Hanke pitää lopettaa ja valmistelu siirretään maakunnalle
- Hyödynnetään aiemmissa valmisteluissa luotuja malleja
- Erva-alueiden muuttuminen yhteistyöalueeksi
- Rakenneuudistuksen tietojohdaminen, digitalisaatio jne. voisivat jäädä rakenneuudistuksen kautta edistettäväksi - vapaaehtoisen valmistelun selkeästi maakuntaa ja sen toimintaa valmisteleva osio tulee siirtää osaksi väliaikaista hallintoa. Niveltäminen näiden välillä (tämän suunnittelu jo keväällä)
- Ennakointi, läpinäkyvyys ja avoimuus